HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

יב מי קרינא ביה כי ירחק ממך המקום וזבחת. דמסתם נפקא לן לאסור לשחוט חולין בעזרה דדרשינן בריחוק מקום אתה זובח ולא אתה זובח בקירוב מקום בעזרה בפרק שני דקדושין (דף מ:) והכא מי קרינא ביה הכי הא אינו יכול לשחוט בהמה זו אלא בעזרה שהרי שלמים היא: **היא חולין וולדה שלמים.** ואלינא דמ"ד קדושה חלה על העוברין ושחטה לאם בחוץ יג מי חייב כרת לעובר משום שחוטי חוץ: **מי קרינא ביה והביאום לה.** אלא מחייב משום שחוטי חוץ אלא באותן דרשויין לקרבן והאי עובר לא חזי השתא לקרבן: **והביאום לה.** גבי שחוטי חוץ כתיב: **מתני' אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון.** מפרש בגמרא: **ואין המחומץ מחמץ אלא לפי חשבון.** עיסה של חולין שנתחמצה בשאור של תרומה הרי כולה אסורה ואם נפל מאותה עיסה לתוך עיסה אחרת של חולין וחימצתה אינה אוסרתה אלא לפי חשבון שאור תרומה שמעורב בה כלומר אם נפל בעיסה אחרונה מן הראשונה שיעור גדול כל כך שיהא בו משאור של תרומה שנתחמצה ממנו כדי לחמץ את האחרונה אסורה אף האחרונה ואם אין בכל מה שנפל מן הראשונה לתוך האחרונה אין יד בו אלא כדי לחמץ האחרונה מותרת האחרונה שלא נפל בה מן התרומה כדי לחמץ: **מיס שאוכיס.** מפרש בגמרא: **ואין מי חטאת נעשים מי חטאת אלא עם מאן האפר.** בשעה שנותן את האפר נעשין מי חטאת הלכך בשעין שיהו מיס תחילה בכלי ואח"כ אפר אבל נתן אפר תחילה ואח"כ מיס פסול דהא עם מתן אפר עי"ז נעשות מי חטאת לא הוי שם מיס ומו לא עבדי מי חטאת: **ואין בין הפרס עושה בין הפרס.** עי"ז שהרס בה קבר לשון דבר פרוס אם חזר וחרס בית הפרס ושדות שסביבותיו לא מחזקינן לשאר שדות בית הפרס דילמא יז שהמחרישה הוליכה העצמות לשדות שסביבותיה דקבר אחד לא עביד בית הפרס אלא כפי שיעור דמפרש בגמרא [יג.]: **ואין תרומה אחד תרומה.** שאם תרס ומחזר ותרס אין השניה תרומה: **גמ' מאן תנא.** דאין המדומע מדמע אלא לפי חשבון: **מדמעת דתרומה ודאי.** שאם נפלה שאה מן הדימוע למקום אחר ואין שם מאה סאין לבד שאה זו כולן אסורין: **שאני אומר שאה יח שנפלה.** לתוך הדימוע היא שאה שעלתה וחזרה ונפלה לתוך האחרים: **אלא לפי חשבון יט שבה.** לפי מה שיש תרומה בשאה זו של דימוע בעינן שיעורין מן החולין לבד שאה שאין בו בעינן כגון אם נפלה תחילה שאה של תרומה זכ אלא שאה ונפלה שאה אחרת דימוע לתוך חולין אחרים אם יש שם שבעים ושבעה לוגין אחרים של חולין מצטרפין עם עשרים כא ותרבע לוגין חולין שבשאה זו ומבטלין את לוג התרומה: **ואין המחומץ מחמץ כו' דלא כרבי אליעזר.** דר' אליעזר לא בעי שיהא שם מן האיסור כדי לחמץ אלא האיסור והיתר מצטרפין לאיסור: **אחר אחרון אני בא.** שהוא גורס את החימוץ ואם נפל האיסור בסוף אסורה כב אלא אם נפל מעיסה ראשונה לתוך האחרונה אלא כדי חימוץ ונמצא שרוב החימוץ חולין היה אפילו הכי קאסר ליה רבי אליעזר דסבירא ליה זה וזה גורס אסור. ואחר אחרון דקאמר רבי אליעזר לאו דוקא דאי נמי נפל האיסור תחילה ואח"כ ההיתר אם לא קדש וסילק את האיסור אלא הניח וחימצתו בין שניהם אסורה דזה וזה גורס אסור אית ליה לרבי אליעזר בפרק קמא דבכורות (דף ז.) וכן בכל דוכתא והכי שני לה אביי בפסחים בפרק כל שעה (דף מז.) לא שנו אלא שקדש וסילק את האיסור אבל לא קדש יח וסילק אסור ואף על גב דפרכינן לה התם יט בהא מילתא סוף סוף מסקנא דשמעתא היא דסבירא ליה לרבי אליעזר דזה וזה גורס אסור: **מי גשמים.** כשרים לטבילה דלא בעינן מים חיים אלא לוג בלבד: **ממלא בכסף.** מים שאובין תשעה עשר סאה: **ופותקן למקוה.** שלא יערה מן הדלי לתוך המקוה דאפי' בשלשה לוגין מיפסיל למקוה כדי האי גוונא אבל יעשה חריץ וגומא למרחוק ויערה מן הדלי לתוך הגומא ויקלחו המים דרך החריץ לתוך המקוה והיינו המשכה: **אין המדומע חוזר ומדמע אלא לפי חשבון.** כדמפרש בגמרא כגון שאה זו תרומה שנפלה לפחות ממאה של חולין ונדמעו ונפל מן המדומע למקום אחר דאינה שעיה אלא לפי חשבון תרומה שנפל בה ואם יש בשעיה שיעור כדי לבטל שיעור מן התרומה שנפל בה בטילה כא אע"ג דאין בראשונה כדי לבטל שיעור כב התרומה שנפל בה והיינו כחכמים דגמרא ולא כדברי ר' אליעזר דאמר מדמע כתרומה כג והוא הדין דמלאה דרבי אליעזר הויא אפילו אם יש (בשעיה) כד מאה כדי לבטל מה שנפל בה כיון דלא עלתה אחת מהן קודם שנפל בשעיה ולריך להעלות מפני גזל השבט:

ואין המחומץ חוזר ומחמץ אלא לפי חשבון. פרש"י עיסה של חולין שנתחמצה בשאור של תרומה כולה אסורה ואם נפל מאותה עיסה לתוך עיסה אחרת של חולין וחמצתה אינה אוסרתה אלא לפי חשבון שאור התרומה שמעורב בה כלומר אם נפל בעיסה אחרונה מן הראשונה שיעור גדול כל כך שיהא בו משאור כה של תרומה שנתחמצה ממנו כדי לחמץ האחרונה אסורה אף האחרונה ואם אין בכל מה שנפל מן הראשונה לתוך האחרונה אין בו אלא כדי לחמץ האחרונה מותרת האחרונה כיון שלא נפל מן התרומה כדי לחמץ עכ"ל רש"י ולא נראה דאם כן כי אמר בגמרא עלה [דלא] כרבי אליעזר דתנן שאור של חולין ושל תרומה כו' כו למה לריך לאתויי דלא כרבי אליעזר כז [ממתני' דשאור] אלא מהכיא משנה שהביא גבי מדומע דמינה מצי לאוכוחי שפיר דלא כר' אליעזר לכן נראה לפרש כגון כזית שאור של תרומה וכזית שאור של חולין שניהם בעין ונפלו לתוך עיסה של חולין וחימצו ואין בכל אחד בנדה כדי לחמץ דאינה אסורה והיינו לפי חשבון כדי לחמץ בשאור של תרומה לבדה וזהו ממש כי הכיא משנה דמייתי עלה בגמרא כז וחכמים אומרים כו' דסבר זה וזה גורם אסור כז: **ואין** המים שאובין פוסלין את המקוה אלא לפי חשבון [וכו'] רבי אליעזר בן יעקב היא דתנן בו'. שהשאיבה מטהרת בריבוי והמשכה והיינו לפי חשבון שאין השאובין פוסלין אלא אם כן יש בהן כח כהכשרים דהיינו כ' סאה מן השאובין וכ' סאה מן הכשרים אבל אם לא המשך מן השאובין כי אם תשעה עשר לתוך כ"א הכשרים כשר כט: אלא אמר רב פפא לפי חשבון הכלים כלומר שנפל בשלשה כלים כנגד חשבון הלוגין ויוסף בן חויי היא ולפי זה רבנן לקולא פליגי והא דכי אתי רבין דבנן היא ומתניתין לאו בהכי מיירי דתימא רבי אליעזר היא ורבנן לחומרא פליגי כן פרש"י והקשה ה"ר שמואל מלוני"ל דאין זה שיטת הש"ס מ דמעיקרא לדברי רבי חייא בר אבא רבי אליעזר לקולא ורבנן לחומרא ולדברי מא דרבינא רבי אליעזר לחומרא ורבנן לקולא סברת אמוראי הפוכה הוה לא מצינו דתנן בו'. שהשאיבה מטהרת בריבוי והמשכה והיינו לפי חשבון שאין השאובין פוסלין אלא אם כן יש בהן לא כהכשרים דהיינו כ' סאה מן השאובין וכ' סאה מן הכשרים אבל אם לא המשך מן השאובין כי אם תשעה עשר לתוך כ"א הכשרים כשר לא: אלא אמר רב פפא לפי חשבון הכלים כלומר שנפל בשלשה כלים כנגד חשבון הלוגין ויוסף בן חויי היא ולפי זה רבנן לקולא פליגי והא דכי אתי רבין דבנן היא ומתניתין לאו בהכי מיירי דתימא רבי אליעזר היא ורבנן לחומרא פליגי כן פרש"י והקשה ה"ר שמואל מלוני"ל דאין זה שיטת הש"ס מ דמעיקרא לדברי רבי חייא בר אבא רבי אליעזר לקולא ורבנן לחומרא ולדברי מא דרבינא רבי אליעזר לחומרא ורבנן לקולא סברת אמוראי הפוכה הוה לא מצינו

א"ל מי קרינא ביה [1]כי ירחק ממך המקום וזבחת בעי מיניה אביי מרב יוסף היא חולין וולדה שלמים ושחטה בחוץ מהו מי מחייב עליה משום שחוטי חוץ או לא א"ל [א]מי קרינא ביה [2]והביאום לה' [ב]ל"א א"ל ראוי לפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ [ג]: **מתני'** [ד]אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון ואין המחומץ מחמץ אלא לפי חשבון [3]ואין המים שאובין פוסלין את המקוה אלא לפי חשבון [ה]ואין מי חטאת [ו][א] עושין מי חטאת אלא עם מתן אפר [ז]ואין בית הפרס [ח] עושין בית הפרס [ט]ואין תרומה אחר תרומה ואין [4]תמורה עושה תמורה ולא הולד [5]עושה תמורה ר' יהודה אומר [6]הולד עושה תמורה אמרו לו הקדש עושה תמורה [7]ואין הולד עושה תמורה: **גמ'** מאן תנא א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן דלא כרבי אליעזר דתנן [8]סאה של תרומה שנפלה לפחות ממאה חולין ונדמעו ונפל מן המדומע למקום אחר רבי אליעזר אומר מדמע כתרומה ודאי [9](שאני אומר סאה שנפלה היא [10] שעלתה) וחכ"א [11]אינה מדמעת אלא לפי חשבון [12] שבה: ואין המחומץ מחמץ כו': אמר רבי [13]אבא אמר רבי יוחנן מתניתין דלא כרבי אליעזר דתנן [14]שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך העיסה [15]ולא בזה כדי להחמיץ ולא בזה כדי להחמיץ ונצטרפו וחימצו רבי אליעזר אומר אחר אחרון אני בא [16]וחכמים אומרים בין שנפל איסור לכתחילה ובין שנפל איסור בסוף לעולם אין אסור עד שיהא בו כדי להחמיץ: ואין המים שאובין פוסלין את המקוה: מאן תנא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן רבי אליעזר בן יעקב היא [16]דתנן [17]ר' אליעזר בן יעקב אומר מקוה שיש בו עשרים ואחת סאה מי גשמים ממלא בכתף תשע עשרה סאה ופותקן למקוה וכן

[א]מי מעיי פ"ח מהל' מעה"ק הל"ב:
[ב] מעי' פ"ג מהל' תרומות הל"ג:
[ג] מעי' פ"ס מהל' מקוואות הל"ח:
[ד] מעי' פ"ט מהל' פרה הלכה ח:
[ה] מעי' פ"ו מהל' טומ"מ הל"ג:
[ו] מעי' פ"ד מהל' תרומות הל"ח:
[ז] מעי' פ"ח מהל' תמורה הלכה טו:
[ח] מעי' פ"ג מהל' תרומות הל"ב:
[ט] מעי' פנ"ז מהל' מאכלות אסורות הל"ג ופ"ז מהלכות ע"ז הלכה יד טוס"ע יו"ד סימן קמב סעיף יח:
[י] מעי' פ"ד מהל' מקוואות הל"ח טוס"ע יו"ד סי' רא סעיף תד:

תורה אור השלם

1. כִּי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנֶךָ אֲשֶׁר נָתַן יְיָ לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִשְׁעָרֶיךָ בְּכֹל אַוַּת נַפְשֶׁךָ:
דברים יב כא

2. לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זֹבְחִים עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְהֱבִיאֵם לַיְיָ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל הַכֹּהֵן וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לַיְיָ אוֹתָם:
ויקרא יז ה

שינויי נוסחאות

[א] מתיבתא ל"ל עד תיבת מתני' בכ"ל אינו (ש"מ) [ב] נמחק ושאין ראוי לפתח אהל מועד אין חייבין עליו בחוץ (ש"מ) [ג] מטאת נעשין מי. תיבת עושה נמחק (ש"מ) [ד] הפרס עושה בית. אות ר' נ' נמחק (ש"מ) [ה] לא הולד ולא תמורה עושה (ש"מ) [ו] כל זה ליתא במשנה תרומות פ"ה מ"ו. [ז] היא סאה שעלתה (ש"מ) [ח] תיבת שבה נמחק (ש"מ) [ט] ר' חייא בר אבא (ש"מ) [י] הטיסה לא כזה כדי לחמץ ולא כזה כדי לחמץ ונצטרפו (ש"מ) [יא] ל"ל דתניא [יב] דמי קרינא (ש"מ) [יג] מחייב כרת אעובר (ש"מ) [יד] אין בה כדי. תיבת אלא נמחק (ש"מ) [טו] אפר לא יכול לעשות מי חטאת דלא היו שם מיס ומו לא [קא] (מי) עבדי מי חטאת (ש"מ) [טו] הפרס. בית הפרס שלה (ש"מ) [יז] ל"ל דלימא (צ"ק) [יח] סאה של תרומה שנפלה (ש"מ) [יט] תיבת שבה נמחק (ש"מ) [כ] עי' ל"ק שהלריך. [כא] ל"ל לתוך עשרים ושלש אמין (ת"ג) [כב] של חולין ונדמעו (ש"מ) [כג] עשרים ושלשה לוגין (ש"מ) [כד] והאי דמתני' (צ"ק) [כה] ומתניתין נמי אע"ג (ש"מ) [כו] וסילק את האיסור אסור (ש"מ) [כז] המס עלה דהא מילתא (ש"מ) [כח] ל"ל אע"ג דאין בו וכו' שנפל בא' והיינו וכו' (ח"ג) [כט] כיעור הדמע שנפל (ש"מ) [ל] כמדומה דראי (צ"ק) [לא] ל"ל בראשונה [לב] ל"ל ושל תרומה (דבנ"ח) [לג] נ"ל לא היה [לד] לאיצטר ממשנה של שאור לא היה לו להביא אלא (ש"מ) [לה] (צ"ק) [לו] ל"ל ורא"א. (דבנ"ח) [לז] כאן הס"ד ומה"ד דאפ"י היו והשאר נמחק (צ"ק) [לח] כאן כמנין הכשרים דהיינו (ש"מ) [לט] גי' ל"ק כשר הוא הס"ד ומה"ד אלא אמר ל"ש (ול"ל דבה במקום כ"פ) ושיין לע"ב. [מ] הס"ס כלל דמעיקרא (ש"מ) [מא] ל"ל רבין [וגי' ל"ק ר"פ].

הגהות הגר"א

[א] נמ' עושין מי חטאת. גרס"י נעשין. ול"ג דגי' עושין הוא שפיר וה"פ דאין מי חטאת אם נתן ממנו למים אחרים עושין אותן מי חטאת אלא דוקא מתן אפר עושה מי חטאת:

מוסף רש"י

מדמע כתרומה ודאי. זה שנפרש משם ואומר ל"ש של חולין שאינו היא תרומה ודאי (שבת קמב.). אינה מדמעת אלא לפי חשבון שבה. אין המדומע מדמע חולין אחרים אלא לפי חשבון התרומה שנתדומע, כגון אם תחילתו נדמע מ' של חולין ע"י אלה תרומה ואחרה אלה ממנו ונפלה לתוך אחרים לא חשבינן תרומה אלא מ' שבאלה זו ומדמע עד ל"ט שבנגדו ואם יש חולין יוחר מאלה כנגדו עולה (שם). שאור של חולין. ושאור אחר של תרומה, שנפלו לתוך העיסה. של חולין, ולא בזה כדי להחמיץ. עיסה זו (ע"ז מס.). אחר אחרון אני בא. אומר שנפל אחרון, אם של חולין נפל אחרון ניטל אלו הראשון ומותר לזרים ואם של תרומה נפל אחרון אסור לזרים (ע"ז מס.).

רבינו גרשום

א"ל מי קרינא ביה והביאום לה' כי ירחק ממך המקום וזבחת. כלומר מה שאתה זובח ברחוק מקום בחרע אתה אוכל חולין ואי אתה אוכל מה שאתה זובח בקרוב מקום כלומר חולין שנשחטו בפנים דהא לאו בר זביחה הוא: **אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון תרומה** שיש בה כדמפרש בגמ': **סאה של תרומה שנפל לפחות ממאה.** כגון שנפלה בעשרים סאין של חולין לפי שדין התרומה הוא שאם נפלה במאה חולין שמתבטלת ועכשיו נפלה בפחות ממאה כמו שנפלה בעשרים סאין של חולין והלך מן אותו דימוע ונפל למקום אחר כגון שחזר ונפל סאה מן אותו דימוע בשמונים סאין של חולין: **ר' אליעזר אומר מדמע כתרומה ודאי.** כלומר אותה סאה של דימוע שנפלה לכ' חולין נחשוב אותו סאה של דימוע כמו אם היתה סאה תרומה ודאית ואינה מתבטלת באותן כ' של חולין שאני אומר סאה של תרומה שנפלה לאותן פחות ממאה היא סאה עצמה שעלתה וחזרה ונפלה למקום אחר לאותן פ' של חולין ואינה מתבטלת בפ' חולין: **וחכ"א אינה מדמעת אלא לפי חשבון.** כלומר לא נחשוב אותה היא סאה שנפלה היא שעלתה אלא אין באותה סאה אלא אחד מעשרים בתרומה ושאר חולין ועכשו כי נפלה לפ' של חולין הרי נדמעה במאה חולין ומתבטלת והיינו אלא לפי חשבון דקאמר מתניתין ודלא כר' אליעזר: **אין המחומץ של [שאור] (איסור) מחמץ אלא לפי חשבון.** כדמפרש שאור של חולין ושאור של תרומה דהיינו של איסור: **ר' אליעזר אומר אחר האחרון אני בא.** כלומר אם נפל אותו של היתר בסוף ביטל הראשון של איסור והרי כמו הכל של היתר ואם של איסור נפל בסוף ביטל אותו ראשון של היתר וראין כמו כולו של איסור. **וחכ"א בין שנפל איסור תחלה בין שנפל בסוף אין אסור עד שיהא בו באיסור כדי חשבון** לחמץ בפני עצמו בלא אותו של חולין והיינו אלא לפי חשבון דאמר במתניתין ודלא כר' אליעזר: **אין מים שאובין פוסלין את המקוה אלא לפי חשבון.** כדמפרש אם לא היו רובן של שאובין כדתנן מקוה שיש בו כ"א סאה מי גשמים דמי גשמין הראיין הן לטבילה לכל בעלי טבילה חוץ מזבין ממלא בכתף מן השאובין י"ט סאה ופותקן למקוה וזורקן בחוץ אצל המקוה ועושה

שיטה מקובצת

אין המדומע מדמע. כגון סאה תרומה שנפלה לתוך סאה של חולין ואם נפל אח"כ סאה אחת מאלו שתי סאות לחולין לא מדמע אותו השניה אלא לפי חשבון תרומה שבה: **ואין המחומץ מחמץ.** שאם החמיץ כביצה של תרומה בכביצה של חולין ואח"כ נפל כביצה מאלו בי' ביצים לעיסה אחרת ומחמץ אם חצי ביצה יכול להחמיץ את העיסה הרי זו אסורה ואם לאו מותרת שאנו אומרי' שבביצה זה אין בה אלא חצי ביצה של תרומה: **סאה שנפלה היא סאה שעלתה.** וא"ר אפילו כשנפלה ליותר ממאה אית ליה לר' אליעזר שאם נפל מהם סאה לאחרים אסורים לפי שצריך להרים אותה סאה מפני גזל השבט וכל זמן שלא הורמה נאמר הא סאה של תרומה: **ר"א א' אחר אחרון.** ומה תרומה אחרונה אסור ואם החולין אחרונים מותר, ובפרק כל שעה (פסחים כז:) מפרש בשקדם וסילק את האיסור אבל אם עדיין שם זה וזה גורם אסור, ומהא סברא מייתי מתניתין דלא כר"א דאמרינן דאין המחומץ שיש בו תרומה וחולין אוסר אלא לפי חשבון ולא אמרינן זה וזה גורם אסור ואע"פ שהאיסור וההיתר נופלים בבת אחת אין מצטרפין. ואמר ר"י דמההיא דלעיל (תרומות פ"ה מ"ו) דקתני מדמע כתרומה ודאי לא מצי לאוכחי דהך מתניתין דמחומץ דלא כר"א דאע"ג דאמר מדמעת כתרומה ודאי אינו אלא לפי חשבון דאמר במתניתין ודלא כר' אליעזר: **אין המחומץ מחמץ.** שאם החמיץ כביצה של חולין ואם נפל אח"כ סאה אחת מאלו שתי סאות לחולין לא מדמע אותו השניה אלא לפי חשבון תרומה שבה: **ואין המחומץ מחמץ.** שאם החמיץ כביצה של חולין ואח"כ נפל כביצה מאלו בי' ביצים לעיסה אחרת ומחמץ אם חצי ביצה יכול להחמיץ את העיסה הרי זו אסורה ואם לאו מותרת שאנו אומרי' שבביצה זה אין בה אלא חצי ביצה של תרומה: **סאה שנפלה היא סאה שעלתה.** וא"ר אפילו כשנפלה ליותר ממאה אית ליה לר' אליעזר שאם נפל מהם סאה לאחרים אסורים לפי שצריך להרים אותה סאה מפני גזל השבט וכל זמן שלא הורמה נאמר הא סאה של תרומה: **ר"א א' אחר אחרון.** ומה תרומה אחרונה אסור ואם החולין אחרונים מותר, ובפרק כל שעה (פסחים כז:) מפרש בשקדם וסילק את האיסור אבל אם עדיין שם זה וזה גורם אסור, ומהא סברא מייתי מתניתין דלא כר"א דאמרינן דאין המחומץ שיש בו תרומה וחולין אוסר אלא לפי חשבון ולא אמרינן זה וזה גורם אסור ואע"פ שהאיסור וההיתר נופלים בבת אחת אין מצטרפין. ואמר ר"י דמההיא דלעיל (תרומות פ"ה מ"ו) דקתני מדמע כתרומה ודאי לא מצי לאוכחי דהך מתניתין דמחומץ דלא כר"א דאע"ג דאמר מדמעת כתרומות ודאי אינו אלא לפי חשבון תרומה שבה כדמפרש בגמרא כגון שאה תרומה שנפלה לתוך חולין ונדמעו ונפל מן המדומע למקום אחר רבי אליעזר אומר מדמע כתרומה ודאי: **וחכ"א** אינה מדמעת אלא לפי חשבון תרומה שבה. כלומר אם נפל אותו שאה לתוך חולין אינה מדמעת אלא לפי חשבון תרומה שבה ואם יש בשעיה שיעור כדי לבטל שיעור מן התרומה שנפל בה בטילה אע"ג דאין בראשונה כדי לבטל שיעור התרומה שנפל בה והיינו כחכמים דגמרא ולא כדברי ר' אליעזר דאמר מדמע כתרומה ודאי והוא הדין דמלאה דרבי אליעזר הויא אפילו אם יש (בשעיה) מאה כדי לבטל מה שנפל בה כיון דלא עלתה אחת מהן קודם שנפל בשעיה ולריך להעלות מפני גזל השבט: **ואין** המחומץ חוזר ומחמץ אלא לפי חשבון. פרש"י עיסה של חולין שנתחמצה בשאור של תרומה כולה אסורה ואם נפל מאותה עיסה לתוך עיסה אחרת של חולין וחמצתה אינה אוסרתה אלא לפי חשבון שאור התרומה שמעורב בה כלומר אם נפל בעיסה אחרונה מן הראשונה שיעור גדול כל כך שיהא בו משאור כה של תרומה שנתחמצה ממנו כדי לחמץ האחרונה אסורה אף האחרונה ואם אין בכל מה שנפל מן הראשונה לתוך האחרונה אין בו אלא כדי לחמץ האחרונה מותרת האחרונה כיון שלא נפל מן התרומה כדי לחמץ עכ"ל רש"י ולא נראה דאם כן כי אמר בגמרא עלה [דלא] כרבי אליעזר דתנן שאור של חולין ושל תרומה כו' כא למה לריך לאתויי דלא כרבי אליעזר כז [ממתני' דשאור] אלא מהכיא משנה שהביא גבי מדומע דמינה מצי לאוכוחי שפיר דלא כר' אליעזר לכן נראה לפרש כגון כזית שאור של תרומה וכזית שאור של חולין שניהם בעין ונפלו לתוך עיסה של חולין וחימצו ואין בכל אחד בנדה כדי לחמץ דאינה אסורה והיינו לפי חשבון כדי לחמץ בשאור של תרומה לבדה וזהו ממש כי הכיא משנה דמייתי עלה בגמרא כז וחכמים אומרים כו' דסבר זה וזה גורם אסור כז: **ואין** המים שאובין פוסלין את המקוה אלא לפי חשבון [וכו'] רבי אליעזר בן יעקב היא דתנן בו'. שהשאיבה מטהרת בריבוי והמשכה והיינו לפי חשבון שאין השאובין פוסלין אלא אם כן יש בהן כח כהכשרים דהיינו כ' סאה מן השאובין וכ' סאה מן הכשרים אבל אם לא המשך מן השאובין כי אם תשעה עשר לתוך כ"א הכשרים כשר כט: אלא אמר רב פפא לפי חשבון הכלים כלומר שנפל בשלשה כלים כנגד חשבון הלוגין ויוסף בן חויי היא ולפי זה רבנן לקולא פליגי והא דכי אתי רבין דבנן היא ומתניתין לאו בהכי מיירי דתימא רבי אליעזר היא ורבנן לחומרא פליגי כן פרש"י והקשה ה"ר שמואל מלוני"ל דאין זה שיטת הש"ס מ דמעיקרא לדברי רבי חייא בר אבא רבי אליעזר לקולא ורבנן לחומרא ולדברי מא דרבינא רבי אליעזר לחומרא ורבנן לקולא סברת אמוראי הפוכה הוה לא מצינו

מצינו. גלינו ועוד משום רבין יסתור דברי ר' חייא בר אבא הלא גם הוא היה תלמידו דר"י: